

BARÁTHI OTTÓ

Nógrád és szomszédsága mint „kincsesbánya”

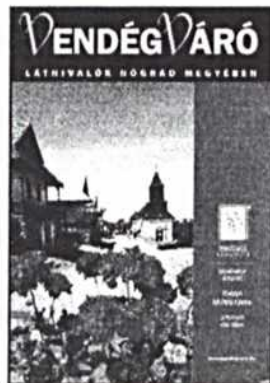
A VendégVáró sorozat *Látnivalók Nógrád megyében* című kiadványáról

A közelmúltban látott napvilágot a népszerű, Magyarország megyéit bemutató *VendégVáró* sorozat egyik legújabb darabja, a *Látnivalók Nógrád megyében* című útikönyv második, javított, bővített kiadása. Ahogy az egész sorozat, úgy a Nógrád megyéről szóló kötet első, 2000-ben megjelent kiadása – főszerkesztője dr. Csongrády Béla – is különlegességnek számított a hazai tájak szerelmesei körében.

Az első kiadás viszonylag rövid idő alatt eltűnt a könyvesboltok polcairól. Erre reagálva, valamint az időközben felmerülő és folyamatosan jelentkező igényeknek eleget téve a miskolci Well-Press Kiadó Kft. – a Nógrád Megyei Önkormányzat támogatásával – ez év májusában egy átdolgozott kiadással jelent meg a könyvpiac.

A salgótarjáni Bányászati Kiállítóhelyen (Bányamúzeumban) a média előtt bemutatásra került kiadvány kedvező fogadtatásra talált. A bemutatón rögtön kiderült, a megye valamennyi (129) települése helyet kapott benne.

A Körtvélyesi Erzsébet felelős szerkesztő és Filip Gabriella szerkesztő által jegyzett *Ajánlás* bevezető sorai Mikszáth Kálmánt idézik, azt, ahogy szülőföldjéről egykor feleségének, Mauks Ilonának áradozott: „...sok földet bejártam, de

csak mégis Nógrád vármegye tetszik a legjobban: hegyeivel, völgyeivel, egyenesre nőtt fáival; itt úgy látom, a füvek zöldebbek, a virágok illata édesebb, mint bárhol másutt a világon. Még a felhő is, mintha rózsaszínbe öltözne, mikor átsuhan felettük...” A nagy palóc lírai vallomása már a lokál-

patrióták fülében is jól cseng, ugyanakkor – ami jelen esetben a kiadvány és az általa idegenforgalmi célkeresztbe állított térség szempontjából fontosabb – plasztikusan jeleníti meg a szépséges nógrádi tájat, s így hatékony vendégcsalogató is lehet.

Az ízléses kiállítású kiadvány címlapján a tündéri szépségű, immár közel két évtizede az UNESCO Világörökségéhez tartozó hollókői Ófalu részlete – az előtérben pompázó piros muskátlikkal, a háttérben a tüneményes kis kápolnájával – látható. A borító belső és a kiadvány első oldalán települési névmutatóval ellátott és tájegységnevekkel kiegészített térkép található, amely Nógrád településeinek térségi elhelyezkedéséről és elérhetőségéről nyújt információt.

Már a tartalomjegyzékből szembe ötlő, hogy a szerkesztők a településeket nem tervezési-statisztikai kistérségekbe, hanem ún. kistérségbe integrálják, vagyis összesen öt nógrádi tájegység

nevével fémjelzett fejezetrészbe. A kiadvány a hatodik tájegységi – *Felvidéki utakon* című – fejezetében átlép az országhatáron és – a jószomszédság jegyében – Szlovákia egyik magyarlakta részére kalauzol. Így többek között a Mikszáth nyomán ismertté vált falvakba – Alsósztrégovára és Szklabonyára –, a füleki vár környékére, vagy éppen az egykor Szent Koronát őrző Ipolybalogra.

A *Hogyan használjuk a könyvet?* című útmutató tovább tudatosítja, hogy a szerkesztés alapelve az a tájegységi felosztás, amelyben a kistérségi természetföldrajzi sajátosságaik, másrészt megközelíthetőségük szerint, továbbá az utazási-turisztikai szokáshoz igazodva szerveződtek. Figyelemre méltó céltudatosságról árulkodik, hogy egy-egy „kistérség” belül a települések sorrendje, a hagyományos betűrend helyett – néhány kényszerű kivételtől eltekintve – egyben ajánlott útvonal is.

A település neve alatt – két fontos és jellemző információ – a postai irányítószám és a lakosok száma olvasható. A szöveg először a helység rövid történetét tárja fel, majd nevezetességeit és végül az idegenforgalmi szempontból is fontos rendezvényeit, szórakoz(tat)ási és szabadidős tevékenységi lehetőségeit mutatja be. A települések történelmére, kiemelkedő eseményeire, érdekességeire, személyiségeire, hagyományaira és különlegességeire vonatkozó információkat, feljegyzéseket és anekdotákat, a többnyire kronológiai, számszerű statisztikai adatokat tartalmazó szövegrésztől elkülönítve, sárga színnel kiemelve jelenítik meg. Miként sárgával „festik le” az utazó, a turista, az igazán érdeklődő és minden iránt nyitott vendég figyelmére ugyan érdemes, de kevesebb látnivalóval rendelkező településeket is.

A kiadványban – több mint háromszáz szemet-lelket gyönyörködtető színes fotóval, gazdag és választékos képanyaggal és a tájékozódást segítő színes térképekkel illusztrálva – feltárulnak a települések nevezetességei, történeti, természeti, táji, ökológiai értékei, a térségek jellegzetes termékei. Bemutatja a pihenési, üdülési lehetőségeket, a legfontosabb kulturális, folklór, sport és egyéb rendezvényeket, valamint a térséghez kötődő híres embereket. Az útikalauz említett hat fejezetét mintegy közrefogja a kötet elején található *Kincsestár* című fejezet és a kiadvány végén olvasható *Praktikus információk* kifejezéssel jelölt záró rész.

A könyv szubsztanciájának is tekinthető a dr. Csongrády Béla által jegyzett *Kincsestár*. Az igényes, új elemeket is tartalmazó összeállításban azok a különlegességek kapnak helyet, amelyekről nevezetes egy-egy vidék, táj és/vagy település. Az ajánlás nem teljes, de ezeket a látnivalókat, értékeket, jellegzetes „nógrádiumokat”, nemkülönben a megye kiváló személyiségeinek portréját vétek lenne kihagyni.

Dr. Csongrády Béla a gazdag *Örökség* között említi – természetesen Madách és Mikszáth szellemét is idézve – az egykori méltóságteljes, tekintélyt is kölcsönző nógrádi kastélyokat és kúriákat, valamint a műemlék vagy műemlék jellegű egyházi épületeket, mintegy táplálva az érdeklődést a mostanában divatosá váló templomturizmus iránt.

A *Programok* között több mint húsz „nagyrendezvényre”, többnyire visszatérő, évről-évre ismétlődő, kulturális és/vagy művészeti eseményre – köztük például a Nógrádi Nemzetközi Folklórfesztiválra, a Ceredi Nemzetközi Művésztelepre, a Nemzetközi Dixieland Fesztiválra és a Nemzetközi Ugrógálára – hívja fel a figyelmet. (Az utóbbinak

sajnos 2006-ban volt az utolsó rendezvénye.)

Helyi érték gyanánt említi a szépen muzsikáló Dűvő Népzenei Együttest, a tájegység lakóinak megélhetést biztosító nyugat-nógrádi bogyósokat (málna, eper stb.) és az őrhalmi burgonyát. A nógrádi unikumok közé sorolja a *Palócföld* folyóiratot, a megye egyetlen – immár több mint félévszázadot megért – irodalmi, művészeti, közéleti lapját. A szerző szerint is ismert nógrádi termék a Salgó tűzhely, a tarjáni öblösüveg és a finom szécsényi mézeskalács.

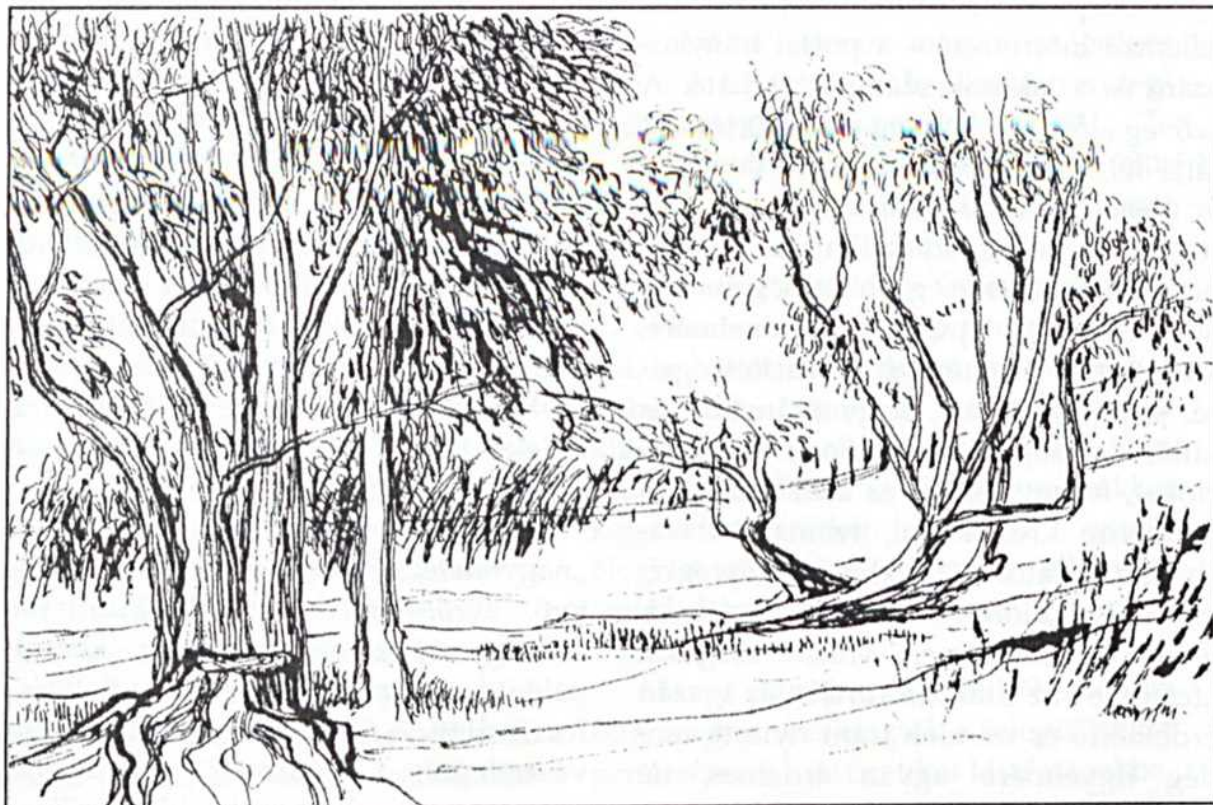
Fölöttébb felemelő a *Lexikon* válogatása, amelyben a szerző számos, határainkon túl is jól ismert személyiséget emel saját(os) piedesztáljára. Az egykori európai, sőt világhírű nagyságoktól (Balassi, Madách, Mikszáth, Szent-Györgyi Albert) kezdve, nemzeti büszkeségeinken keresztül (Rózsavölgyi Márk, Szabó Lőrinc, Tolnay Klári), egé-

szén a közelmúltbeli nagyra becsült személyes ismerőseinkig (Balázs János, Czinke Ferenc, id. Szabó István), összesen tizenhét tudós, művész, költő és író dobogtathatja meg minden nógrádi lokálpatrióta szívét és erősítheti Palócország megbecsülését.

A kiadványt illusztráló, szívet-lelket gyönyörködtető fotókat Rigó Tibor készítette. Az igényes könyvterv Szőke János munkája.

Az útikalauzt áttanulmányozva szemernyi kétségünk sincs afelől, hogy az teljes mértékben és minden tekintetben kielégíti a Nógrád megyével kapcsolatos speciális olvasói igényeket: tájékoztat, informál, tanít és szórakoztat, miközben maradéktalanul megfelel még az idegenforgalmi marketing műfajával szemben támasztott követelménynek is.

(Well-Press Kiadó, Miskolc, 2006)

Nagy Márta: Jákotpuszta